

Underjordsfolk.

Det var en gang en gutt som hette Hans. Verre villstyring fantes ikke i verden; alt skulde han grave i, og i alt skulde han legge nesen sin. Gloøgd var han og hadde slik levendes kjeft, at alt det han så og alt det han sa, blev dobbelt op og ære være. „Den gutten får syn for sagn,“ mente faren.

En dag i slåtten foreldrene hans kom fra jordet for å ete dugurd, stod gutten på hodet i vass-såen fremved døren. Det var såvidt det kvakk i ham, da de fikk ham op.

„Hvad skulde du der?“ skrek faren, han ristet ham så vassregnet stod.

„Se hvad som fantes på botten,“ sa gutten.

En dag på seteren knekket moren en lus.

„Nei, større krøtter skulde du vel aldri ha sett!“ sa gutten.

„Min feld er stor, og din feld er større; men dette blir skinnfeld større både enn din feld og min feld,“ sa han.

„Det er gangjern på gut,“ mente moren.

— Den som vide farer, får mangt å se, og få fór videre enn Hans. Støtt lå han i skog og mark, og jo mere bakvendt han fór, dess gildere syntes han det var.

Så var det en dag om høsten, han var kommet på en led som han aldri før hadde sett. Rett som han går, får han se slikt underlig følge komme ridende frem gjennom skogen. Foran red en konge på en gråblisset hest; belte hadde han på hodet og en diger gullkrone kring livet; bakvendt satt han på hesten og holdt i hestehalen der han red.

Men hesten var større enn kongen.

Efter ham kom en prinsesse på en hvitsalet stut. Maken til jomfru skulde du aldri ha sett! Barn hadde hun på ryggen og var blyg som en brud; bakvendt satt hun på stuten og holdt i stutesvansen der hun red.

Men stuten var større enn hesten.

Efter henne kom en prest på en svartbotet gris. Bok hadde han i munnen og krave kring maven; bakvendt satt han på grisen og holdt i griserumpen der han red.

Men grisen var større enn stuten.

Efter ham kom en klokke på en blåbotet bukk. Briller hadde han på brystet, og aldri sa han amen; bakvendt satt han på bukken og holdt i bukkespelen der han red.

Men bukken var større enn grisen.

Efter ham kom et følge, ustyggelig stort, på større og større dyr; til slutt kom en tosk, som red på en lus; større tosk skulde du aldri ha sett, og lusen var så stor som et hus. Men alle satt de bakvendt, og alle holdt de i halene på hestene sine.

„God dag,“ sa gutten og brettet på luen til kongen.

„God natt,“ svarte kongen.

Dette syntes gutten var morosam kar, og så slo han sig i følge med kongen.

Da de hadde ridd en stund, stanset følget for å puste på.

„Hvorfor sitter du bak fram på gampen?“ spurte gutten, han stod med hendene på ryggen og smålo av kongen.

„Jo,“ sa kongen.

„Å ri sig fram, men se sig bak

er en kongelig plikt, men en vanskelig sak,“ sa han.

Ja, det mente gutten kongen kunde ha rett i.

„Men hvorfor har du belte kring skallen og ikke kring livet? Det må da vel være bakvendt,“ sa gutten.

„Nei,“ sa kongen.

bukkespelen: halen på bukken.

„Har en overlags vett, kan ens skalle slå sprekk!

Best bruke belte, før vettet er vekk,“ — sa han.

Ja, det mente gutten kongen kunde ha rett i.

„Men krone kring magan — det må da vel være bakvendt lei, og både synd og skam?“ spurte han.

„Nei,“ sa kongen.

„Fra maten er margen og makten kommen;

derfor skal kongen ha kronen kring vommen,“ — sa han.

Ja, det mente gutten kongen kunde ha rett i.

Så slo han sig i lag med prinsessen.

„Du er vel gift du, enda så blyg du er,“ sa gutten, han stod og stødde sig på salen og stirret på henne.

„Nei,“ sa prinsessen.

„Barn får vi alle, og jeg har tre,

men en er da vel likegod jomfru for det?“ — sa hun.

Ja, det mente gutten prinsessen kunde ha rett i.

„Men bære barnet på ryggen og ikke ved brystet — det må da vel være bakvendt,“ sa han.

„Nei,“ sa prinsessen.

„Brudeblyg barm det er halve hyggen,

og derfor skal en mø bære barnet på ryggen,“ — sa hun.

Ja, det mente gutten prinsessen kunde ha rett i.

Så slo han sig i lag med presten.

Rett som de red og red, kom de til en underlig port.

Dørstokken var op og dørkarmen ned, og nøklehullet stod tvers over treet.

„Steng,“ sa presten, for han hadde nøkkelen, og så spratt porten op. Men innenfor porten var det en underlig dal. Nord var syd og øst var vest, trærne vokste med roten op, og solen var blek som en måne; kirken stod der med spiret ned, og på himmelen fløt der en sjø.

„Kirken står op og ned,“ sa gutten.

„Nei,“ sa presten.

„Kirken står støtt, og kirken står godt;
kirken den står, som den støtt har stått,“ — sa han.

Ja, det mente gutten presten kunde ha rett i.

„Men jamen har den spiret ned, og det bærer jo ende til
jords,“ sa han.

„Ja,“ sa presten.

„Ende i jorden og skal så gjøre;
fra jord det kommer, og dit det føre,“ — sa han.

Ja, det mente gutten presten kunde ha rett i.

„Men boken i munnen, og kragen kring magen, at det er
bakvendt, er klart som dagen,“ sa han.

„Nei,“ sa presten.

„Boken den sørger for maten til munnen,
og kragen den sørger for magen i grunnen,“ — sa han.

Ja, det mente gutten presten kunde ha rett i.

Så slo han sig i lag med klokkeren.

„Hvorfor i all verden har du brillene på brystet? Det må
da vel være bakvendt lel,“ sa gutten.

„Nei,“ sa klokkeren.

„I brystet sitter hjertet, og med det skal en se;
det kan vel ikke kalles så bakvendt det,“ — sa han.

Nei, det mente gutten klokkeren kunde ha rett i.

„Men hvorfor sier du da aldri amen? Det er da klok-
kerens kall,“ sa han.

„Jeg sier det samme om alle sammen,
og det er da jevngodt med ja og amen,“ — sa klokkeren.

Men med det samme klokkeren sa amen, var det borte
hele følget like fra kongen til tosken, og da gutten skulde se
etter, var det bare nogen kusopp som vokste opover en vei.

Da blev han fælen og la på sprang bent hjem til foreldrene
sine. Jo fortære han sprang, dess reddere blev han, og jo red-
dere han blev, dess fortære sprang han; men da han kom inn
i stuen hvor de satt og åt, var han drivende hvit i synet.

„Nei, nå har jeg sett det verste,“ sa han.

„Hvad for slag?“ sa faren, han snudde sig på stolen og la skjeen.

„Kjære, si det,“ sa moren, hun stod med grøtsleven i hånden.

„Ja, så underlig er det alt,“ sa gutten — han fikk igjen pusten — „at skal jeg fortelle det bakvendt, så blir det rett, og skal jeg fortelle det rett, så blir det bakvendt.“

„Fortell det rett,“ sa faren.

„Nei, fortell det bakvendt,“ sa moren.

„Jo,“ sa gutten; „rett som jeg gikk i skogen, så kom der et følge ridende.“

„Skulde du hørt slikt,“ sa moren.

„Det var underlig,“ sa faren.

„Foran red en konge på en gråblisset hest, og krone hadde han på hodet og belte kring livet, og rette veien satt han på hesten og holdt i bigslet der han red.“

„Nei, skulde du ha hørt no' så rart da!“ sa faren.

„Efter ham red prinsessen på en hvitsalet stut; styggere kvinnfolk skulde du aldri ha sett; jomfru var hun, og enda hadde hun ikke barn!“

„Nei, nå mener jeg,“ sa moren, hun slapp grøtsleven.

„Efter henne kom en prest på en svartbotet gris. Bok hadde han i hånden og krage rundt halsen.“

„Spetakel!“ sa faren.

„Rett som de red, kom de til en underlig port. Dørstokken var nederst og dørkarmen øverst, og nøkkehullet stod langs-
etter treet. „Lukk op,“ sa presten, for han hadde nøkkelen.

„Verre og verre,“ skrek moren.

„Og så sprang porten op. Men bakom var slik en underlig dal. Nord var nord, og syd var syd, og solen stod oppe på himmelen. Trærne vokste med toppen op, og elven fløt midt gjennom dalen.“

„Nei, dette går aldri vel,“ sa moren, hun var blek som et lik.

„Midt i dalen stod en kirke med spiret op, og det sa presten var rett, for fra himmelen var vi kommet, og dit skulde vi fare.“

„Nei, det var det verste,“ sa faren, han satt der handfallen på stolen.

„Å, det blir nok verre,“ sa gutten. „For efter presten kom en klokker på en blåbotet bukk, briller hadde han på nesen, og jamen sa han amen!“

„Trøste og hjelpe oss alle sammen,“ sa moren, hun tok sig til bringen.

„Du kan så si,“ sa gutten. „For efter kom et følge så ustyggelig stort på mindre og mindre dyr. Og til slutt kom —“

„Nei, si det ikke,“ sa faren — han datt av stolen.

„Jo, si det da,“ sa moren, hun stod der storøgd og skalv.

„Til slutt kom en tosk som red på en lus, og lusen var ikke større enn så,“ sa gutten.

„Æh!“ skrek moren, hun seg ende ned.

„Ja, dette var det største!“ sa faren.

„Nei, tosken var den største, for han var så stor, så stor, ja større enn du,“ sa gutten.

„Nei maken til gutt,“ sa moren og gråt. „Ja blir ikke du profet, så blir du ingenting,“ sa hun.

„Ja, det er gutt som har fått syn for sagn,“ sa faren; han satt drivende hvit fremved sengestolpen.